

30 augustus 2021

ZUURSTOF NODIG

Brief bij 1 september 2021

Het leek wel een rampenzomer. De ene slechte boodschap na de andere. De PFOS vervuiling rond Antwerpen. De aanhoudende regen in onze regio, gevolgd door overstromingen en verwoestingen. De verzengende hitte in andere delen van Europa en de wereld, met brandhaarden op grote schaal. De klimaatopwarming loopt sneller dan voorzien. Is deze neerwaartse spiraal nog wel te keren? Daarbovenop alle beelden en berichten uit Afghanistan. De aftocht van het Amerikaanse leger, gevolgd door een onverwacht snelle terugkeer van de taliban, gevolgd door lange stromen vluchtelingen, gevolgd door moorddadige aanslagen van IS Khorasan, gevolgd door nog meer pijn en wanhoop. Zullen kinderen en jongeren daar nog naar school kunnen gaan? Naar welke school? Zullen meisjes en vrouwen er nog kunnen studeren? En waarvoor studeren? Geen zomer om gelukkig van te worden.

Op 1 september gaan bij ons de schoolpoorten open voor ruim 1 miljoen kinderen en jongeren. Dat het kan, is op zich al goed nieuws. Dat duizenden professionele en vrijwillige medewerkers klaar staan om dat jonge volk te verwelkomen, te onderwijzen en te begeleiden. Dat ouders het dagelijkse schoolritme van hun kinderen delen. Dat leerkrachten er staan voor hun leerlingen en voor de klas. Dat schoolbesturen, directies en begeleiders het pedagogische gebouw rechthouden. Het is een grootschalig samenspel dat respect en waardering afdwingt. Vanaf 1 september mogen trouwens de mondkmaskers af. Die extra portie adem en zuurstof zullen allen kunnen gebruiken.

Zijn er dan geen zorgen? Toch wel. Ze halen dagelijks de krant. Het dreigende tekort aan leerkrachten. De groeiende kloof tussen kansarme en kansrijke kinderen. Het debat over de juiste verhouding tussen de overheid en het middenveld, met name over de eindtermen. De balans tussen onderlinge samenhang en lokale verscheidenheid in het onderwijslandschap. Naast middelen en meetinstrumenten heeft het onderwijs vooral ook zuurstof nodig: lucht om te ademen, ruimte om te bewegen, vrijheid om te verbinden. Sturing kan nooit de plaats innemen van bezieling of engagement. Het gesprek hierover is niet af, gelukkig maar.

Het negatieve nieuws van deze zomer laat kinderen en jongeren niet onberoerd. Waar gaat dit heen? In welke wereld zullen wij leven? En vooral: waartoe studeren wij? Heeft studeren nog wel zin, terwijl de milieuverloedering schamteloos doorgaat en onredelijke mensen de wereldvrede bedreigen? Wie verandert vandaag de loop van de geschiedenis? Wat kunnen wij doen voor slachtoffers van natuurrampen? Wat kunnen wij doen voor jongeren uit landen als Afghanistan? In elke klas zitten leerlingen met zulke vragen. Vragen die uitstijgen boven alle leerstof en examenvragen. Vragen die gaan over de mens die wij willen zijn, meer dan over de kennis die we verwerven of de vaardigheden die we aanleren. Gelukkig de leerkracht die daarover met zijn leerlingen kan en durft spreken! In dat gesprek huist de weerbaarheid van ons christelijk humanisme en de bewogenheid van ons geloof. Graag wens ik u een nieuw en boeiend leerjaar!

+ *John Bonny*

Bisschop-referent voor onderwijs